

Szakmai beszámoló az
Ember, Táj, Eszköz – Válogatás a paraszti gazdálkodás témaköréből az
***Őrségben és Körmend Térségében* című időszaki kiállításról (3506/01981)**

Körmend, Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum, Parádés Istálló
2014. augusztus 15. – november 30.

Bevezetés: A magyar népi kultúra hagyományos megjelenési formái manapság eltűnően vannak. A modernizáció és az új évezred változásai háttérbe szorították és kiszorítják a paraszti világot, amely ennek a hagyománynak az éltetője volt. A paraszti kultúra jelentősebb tárgyi emlékei ma már főképpen múzeumokban tekinthető meg. A Dr. Batthyány-Strattmann László sem maradt el e tekintetben, és működése során jelentős gyűjtemény gondozását vállalta magára Körmend térsége, a Vasi hegyhát és az Őrség néprajzi régióiból.

A kiállítás célja: Sajnálatos módon a múzeum e gyűjtemény bemutatására anyagi és helyhiány miatt mindeddig nem került sor. A témaválasztást indokolta e hiány bepótlása a paraszti kultúra egyik legfőbb mozgó elemének a gazdálkodásnak a feldolgozásával. A kiállítás különlegességét az adta, hogy egy olyan anyag került bemutatásra, amelynek nagy része mindeddig ismeretlen volt a múzeumot látogatók számára. A fókuszban a fentebb említett régiók 19. és a 20. század első felének paraszti gazdálkodása és anyagi kultúrája állt jelentős részben a múzeum anyagából. Természetesen a gazdaság egyes témakörei külön tanulmány és kiállításban is megállnak helyüket, így e kiállítás célja az volt, hogy felvázolja a paraszti gazdálkodás fontosabb területeit és e témára felfűzze a múzeum értékes néprajzi anyagának bemutatását

Felépítés: A kiállítás az egyes témakörök külön tárgyalásával került bemutatásra. Ezen témakörök a Népi Gyűjtögetés, Népi Vadfogás, Méhészkedés, Halászat, Földművelés és Rétgazdálkodás, Erdőgazdálkodás, Állattartás, illetve a gazdálkodáshoz szorosan kapcsolódó Tárolóeszközök és Népi Konyha voltak. A kiállítás több témaköre az enteriőr formátumú bemutatással tette élőbbé a látogatói élményt. A körülmények irány a bal oldalon kezdődött, de a kiállítás alapkonceptiója alapján az egységesség és komplexitás ötvöződött így a látogató bármerre elindulhatott és külön-külön fedezhette föl saját elképzelése alapján az egyes témaköröket. A kiállítás munkacíme: „*Paraszti gazdálkodás eszközei a Vasi Hegyháton és az Őrségben*”.

A kiállított tárgyak jelentős részét a Dr. Batthyány-Strattmann László saját gyűjteménye adta, de tárgyak kerültek kölcsönzésre Gál Dezső szattai lakos magángyűjteményéből valamint a Savaria Múzeumból, ahonnan fotográfiai anyag is be lett építve a kiállításba. A terem hátsó falát 285 cm magas fenyőállványzat takarta világosszürke vászonborítással valamint az állványzatra függesztve négy db fekvő molinó melyen archív fotók adták meg a kiállítás hangulatát. A terem közepén négy témakör került enteriőr formátumú bemutatásra ezek a Halászat, A Földművelés és Rétgazdálkodás, az Állattartás és a Tárolóeszközök, Népi konyha témakör. Az előbbi három esetben felülről szemmagasságba kerülő archív fotók reprezentálták a kiállított tárgyakkal kapcsolatos munkafolyamatokat, hogy a laikus látogató számára is elérhetővé váljon a kiállított tárgyak funkciója. A többi témakör bemutatásához a pályázatból megvalósított rusztikus paravánok nyújtottak segítséget.

A kiállítás szellős elrendezése lehetővé tette, hogy nagy létszámú csoportok, valamint fogyatékkal élők is viszonylag problémamentesen látogathassák.

A kiállítás augusztus 15-étől november 30-ig lehetett megtekinteni. A megnyitóra augusztus 15-én délután öt órakor került sor. A kiállítást Dr. Nagy Zoltán nyitotta meg, köszöntőt mondott Bebes István Körmeny város polgármestere.

Múzeumpedagógia: A kiállításához kapcsolódóan múzeumpedagógiai programra is sor kerül, a Körmeny környéki általános iskolák Hon- és Népismereti tananyagához kapcsolódóan elsősorban az 5. osztályos tanulókat megcélozva. A program keretén belül a tanulók speciális tárlatbemutatáson keresztül ismerkedtek meg a gazdálkodás témájával, a tárgyakat nemcsak tankönyveik képein, hanem közvetlen közlelről is megtapasztalhatták, a témához kapcsolódóan rövid feladatlap, illetve játékos feladványok segítette őket az eligazodásban. A program így elérte elsődleges célját, hogy gyakorlati tapasztalat útján ismerkedjenek meg a tanórán vett anyag ide vonatkozó részével.

A program azonban nem csak a hon és népismeret tanulóinak számára volt nyitva, hanem a többi általános iskolai korosztály számára is így nem meglepő, hogy több száz diák jött el órai és délutáni foglalkozás keretében. A délutáni foglalkozáshoz kapcsolódóan a gyermekeknek lehetőségük nyílt vetőmag (búza, zab) ültetésére is, amit haza is vihetek.

A program sikerességét mutatta mind a tanároktól érkező pozitív visszajelzés, valamint a gyermekek között terjedő szóbeszéd, amely népszerűsítette a foglalkozást a következő csoport számára. Külön sikernek számít, hogy a program lezárása után több olyan tanító, aki nem vett részt ezen a foglalkozáson jelezte, hogy a jövőben részt venne az esetleges múzeumi foglalkozásokon, így a múzeumnak a lehetősége nyílt nagyobb létszámú érdeklődőt foglalkoztatni.

A kiállítás hasznosulásának értékelése

Látogatószám:

A kiállítást 2014. augusztus 15 – November 30 között 1541 látogató tekintette meg.

Szeptember 15-től múzeumpedagógiai foglalkozáson részt vett további 548 gyermek.

Sajtóanyag:

A paraszti gazdálkodás elfeledett eszközeit mutatták be In: *Rábavidék* .- 2014. szeptember 12 .- 25. évf. 14. szám .- p. 11.

http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/8836/mrs_columboval_ed_philipssel_es_kiallitasokkal_startolt_a_kormen/ (Utolsó nézet: 2015. január 28.)

<http://www.kormend.hu/?ugras=hirolvaso&hirszama=27423> (Utolsó nézet: 2015. január 28.)

<http://www.rabavidek.hu/programok/2014-09-12/kormendi-napok-ndash-2014-augusztus-15-19> (Utolsó nézet: 2015. január 28.)

A kiállítás tényleges bevételei:

Jegybevétel: az időszaki kiállítást az állandó kiállításokkal, közös jeggyel lehetett megtekinteni. A múzeum jegybevétele 2014. augusztus 15. és november 30. között 709 700,- Ft volt.

A kiállításához kapcsolódó egyéb programok:

2014. november 05-én az újonnan megnyílt állandó kiállításához kapcsolódóan 150 általános iskolás gyermek vett részt múzeumpedagógiai foglalkozáson. A foglalkozás egyik állomáspontja az Ember, Táj, Eszköz néprajzi kiállítás volt. A gyermekek ismeretterjesztő feladatokat kaptak a kiállítással kapcsolatban.

Fotódokumentáció

Honlapcím, ahol elérhető a kiállításról készített ismertető:

<http://muzeumkormend.wix.com/muzeumkormend#!palyazat/cvq9>

Körmend, 2015. január 28.

Bebes Árpád
Néprajzkutató
Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum